

Normy prawne dotyczące rozpowszechniania programów komputerowych oraz ochrony praw autorskich. Rodzaje licencji.

RODZAJE LICENCJI OPROGRAMOWANIA

Różnorodne prawa i zasady użytkowania programów komputerowych

PODSTAWY LICENCJONOWANIA

DEFINICJA I ZNACZENIE LICENCJI

Definicja licencji oprogramowania

Licencja to umowa regulująca warunki użytkowania i odpłatności oprogramowania.

Akceptacja warunków licencji

Zawarcie umowy licencyjnej następuje przez otwarcie pudełka lub kliknięcie przycisku akceptacji.

Licencje na stanowisko komputerowe

Każde stanowisko komputerowe wymaga oddzielnej licencji do legalnej instalacji programu.

Znaczenie przestrzegania licencji

Przestrzeganie licencji jest kluczowe dla legalnego korzystania z oprogramowania.

LICENCJA

- w odniesieniu do oprogramowania regulacja prawna określająca warunki jego użytkowania i zasady odpłatności.

W przypadku programów komputerowych zawarcie umowy licencyjnej następuje przez

- otwarcie i odpieczętowanie pudełka z nośnikiem.
- wyświetlenie treści licencji, potwierdza zgodę na jej warunki przez kliknięcie użytkownik na odpowiedni przycisk ekranowy (Internet), kliknięcie to zgoda na przedstawione przez autora zasady korzystania ze strony Internetowej lub np. na warunki korzystania z zamieszczonych na niej programów do ściągnięcia (download).

Zasadą jest posiadanie oddzielnych licencji programu komputerowego na każde stanowisko komputerowe. Nie można równocześnie instalować danego programu komputerowego z pojedynczą licencją na wielu komputerach.

PRAWO CYWILNE A PRAWO AUTORSKIE

Ochrona praw twórców

Prawo autorskie chroni prawa twórców do ich utworów i form wydania takich jak płyty CD czy DVD.

Regulacje obrotu nośnikami

Prawo cywilne reguluje obrót nośnikami, na których zapisane są dzieła, takie jak płytach CD, DVD, pendrive'ach, dyskach zewnętrznych, jak i w postaci cyfrowej w Internecie czy w chmurze.

Przestrzeganie obu praw

Konieczne jest przestrzeganie przepisów prawa autorskiego i cywilnego przy licencjonowaniu i użytkowaniu oprogramowania.

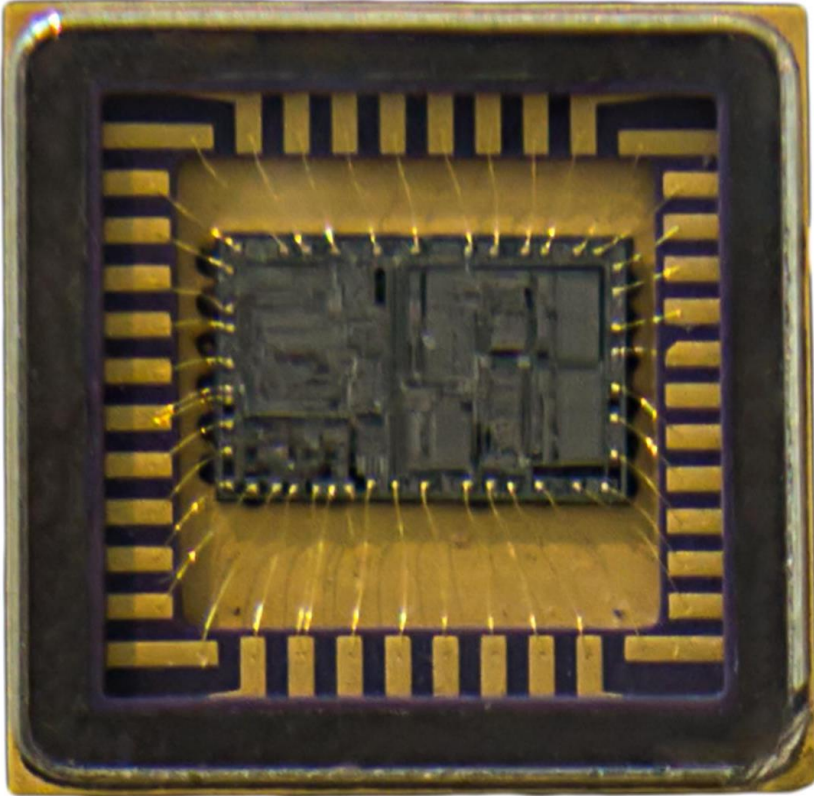
PRAWO CYWILNE

Prawo autorskie chroni prawa twórców do ich utworów, w tym do wydania ich w określonej formie – zarówno na fizycznych nośnikach (np. płytach CD, DVD, pendrive'ach, dyskach zewnętrznych), jak i w postaci cyfrowej w Internecie czy w chmurze. Obrót fizycznymi nośnikami, na których zapisane są utwory, reguluje prawo cywilne, natomiast korzystanie z utworów w środowisku cyfrowym odbywa się na podstawie licencji i regulaminów usług.

TYPY LICENCJI OPROGRAMOWANIA

11.08.2025 r.

LICENCJE OEM I FREEWARE

Charakterystyka licencji OEM

Licencja OEM jest przypisana do konkretnego komputera i wymaga aktywacji powiązanej z podzespołami.

Ograniczenia licencji OEM

Wymiana istotnych części, jak płyta główna, może unieważnić licencję, chyba że to naprawa gwarancyjna.

Cechy Freeware

Freeware to darmowe aplikacje do rozpowszechniania bez ujawniania kodu źródłowego, bez możliwości modyfikacji i komercyjnego użycia.

Ograniczenia Freeware

Freeware może być darmowe tylko dla użytku indywidualnego, firmy często muszą zapłacić licencję.

LICENCJA OEM (ORIGINAL EQUIPMENT MANUFACTURER)

licencja na oprogramowanie związana z zakupem nowego komputera.

- Jedna z bardziej znanych licencji, - najczęściej spotkana przy zakupie produktów firmy Microsoft (Windows, Office).
- Licencja jest ważna TYLKO I WYŁACZNIE na komputer, z którym system został zakupiony.
- Po wymianie jakiegokolwiek części w komputerze licencja może ulec unieważnieniu. Nie ma możliwości przeniesienia licencji na inny komputer.
- Produkty OEM wymagają aktywacji produktu, co wiąże go z podzespołami komputera.
- Przy wymianie płyty głównej w komputerze, BEZPOWROTNIE TRACI SIĘ licencję OEM na ten komputer. W takim przypadku pozostaje tylko zakup nowej licencji (Wyjątek - licencji nie traci się gdy wymiana płyty głównej jest spowodowana jej uszkodzeniem - na podstawie ważnej gwarancji producenta).

LICENCJA RETAIL VS OEM

Licencja OEM przypisana do sprzętu

Licencja OEM jest zainstalowana na konkretnym urządzeniu i nie można jej przenieść na inny komputer.

Elastyczność licencji Retail

Licencja Retail pozwala na przeniesienie oprogramowania na inny komputer po dezaktywacji poprzedniego.

Wybór licencji według potrzeb

Wybór między licencją OEM a Retail zależy od częstotliwości zmiany sprzętu i budżetu użytkownika.

Znaczenie zgodności prawnej

Przestrzeganie warunków licencyjnych jest kluczowe, aby uniknąć naruszeń prawa autorskiego i problemów prawnych.

DARMOWE APLIKACJE DO POBRANIA – FREEWARE.

- umożliwia nieodpłatne rozprowadzanie oprogramowania, bez ujawnienia kodu źródłowego.

Programy typu freeware można rozpowszechniać, (nagrywać znajomym na płytę lub umieszczać na stronie WWW) lecz przy rozprowadzaniu nie można czerpać korzyści majątkowych.

Nie może wprowadzać żadnych zmian w tych programach. Nie nakłada na użytkownika obowiązku rejestracji, może być rozpowszechniany w niezmienionej formie.

W niektórych programach status Freeware dotyczy tylko użytkowników indywidualnych, w przypadku firm obowiązuje opłata licencyjna.

LICENCJE SHAREWARE I WOLNE OPROGRAMOWANIE

Charakterystyka Shareware

Shareware to oprogramowanie zamknięte z ograniczeniami czasowymi lub funkcjonalnymi, dostępne bezpłatnie na próbę.

Wersje Shareware i Freeware

Często istnieją wersje shareware i freeware tego samego programu o różnych poziomach dostępności i funkcji.

Podstawowe wolności wolnego oprogramowania

Wolne oprogramowanie pozwala na uruchamianie, kopiowanie, analizowanie, modyfikowanie i rozpowszechnianie programów.

Znaczenie dostępu do kodu źródłowego

Dostęp do kodu źródłowego jest kluczowy dla realizacji wolności wolnego oprogramowania i umożliwia modyfikacje.

SHAREWARE

- rodzaj oprogramowania zamkniętego (bez kodu źródłowego), bezpłatnie rozpowszechniane z pewnymi ograniczeniami lub z niewielkimi opłatami do wypróbowania przez użytkowników, którego kopiami wolno się dzielić.

Czasami po okresie próbnym (wersja trial) lub po określonej liczbie uruchomień (Limit uruchomień) za taki program trzeba płacić lub zrezygnować z korzystania z niego.

Czasami producent oprogramowania wydaje jedną wersję na licencji shareware a drugą (z blokadą dostępu do niektórych funkcji) na licencji freeware.

WOLNE OPROGRAMOWANIE (ANG. FREE SOFTWARE)

– termin określający oprogramowanie, które może być uruchamiane, kopiowane, rozpowszechniane, analizowane oraz zmieniane i poprawiane przez użytkowników.

Oprogramowanie, aby można je było nazwać wolnym, musi spełniać kilka podstawowych założeń, które zostały zawarte w definicji wolnego oprogramowania opublikowanej przez Free Software Foundation.

Przysługujące użytkownikowi wolności:

- wolność uruchamiania programu, w dowolnym celu (wolność 0)
- wolność analizowania programu oraz dostosowywania go do swoich potrzeb (wolność 1)
- wolność rozpowszechniania kopii programu (wolność 2)
- wolność udoskonalania programu i publicznego rozpowszechniania własnych ulepszeń, dzięki czemu może z nich skorzystać cała społeczność (wolność 3).
- wolności pierwsza i trzecia mogą być spełnione tylko wtedy, gdy dostępny jest kod źródłowy oprogramowania.

OTWARTE OPROGRAMOWANIE - OPEN SOURCE

Otwarte oprogramowanie (ang. open source movement, dosł. ruch otwartych źródeł) – odłam ruchu wolnego oprogramowania (ang. free software), który proponuje nazwę open source software jako alternatywą dla free software, głównie z przyczyn praktycznych.

LICENCJE GPL I PUBLIC DOMAIN

Zasady licencji GPL

GPL wymaga udostępnienia kodu źródłowego i zakazuje redystrybucji tylko w formie binarnej. Zapewnia cztery podstawowe wolności użytkownikom oprogramowania.

Ograniczenia licencji GPL

Kod GPL nie może być łączony z oprogramowaniem o innych licencjach, co ogranicza jego użycie w niektórych projektach.

Charakterystyka Public Domain

Public Domain dotyczy oprogramowania bez praw autorskich majątkowych, ale prawa osobiste w Polsce są bezterminowo chronione.

Mity dotyczące Public Domain

Public Domain często mylnie utożsamiana jest z licencjami copyleft, freeware lub shareware, co jest nieprawidłowe.

GPL - GENERAL PUBLIC LICENSE

- Powszechna Licencja Publiczna GNU (GNU General Public License) jest jedną z licencji wolnego oprogramowania, określoną przez konsorcjum Free Software Foundation, zakazuje redystrybucji oprogramowania w formie czysto binarnej. Jeżeli ktoś wprowadza do obiegu oprogramowanie zawierające jakąkolwiek część podlegającą licencji GPL, to musi udostępnić wraz z każdą dystrybucją binarną jej postać źródłową.
- GPL jest obecnie najpopularniejszą licencją wolnodostępnego oprogramowania.

CELE LICENCJI GNU GPL

- wolność uruchamiania programu w dowolnym celu
 - wolność analizowania, jak program działa i dostosowywania go do swoich potrzeb
 - wolność rozpowszechniania niezmodyfikowanej kopii programu
 - wolność udoskonalania programu i publicznego rozpowszechniania własnych ulepszeń, dzięki czemu może z nich skorzystać cała społeczność.
-
- Jeżeli program nie gwarantuje użytkownikowi chociaż jednej z powyższych wolności, wówczas, według FSF, nie może być uznany za Wolne Oprogramowanie.
 - FSF to skrót od Free Software Foundation – organizacji założonej w 1985 roku przez Richarda Stallmana.

WADY GPL

GPL oddziałuje na każdy program, który korzysta z kodu GPL.

Kod na licencji GNU GPL nie może być użyty w programach o innych licencjach.

PUBLIC DOMAIN

tego typu licencje posiadają typy oprogramowania lub inne zbiory, na które wygasły już prawa autorskie lub nigdy nie były nimi objęte.

- Do takiego oprogramowania istnieje swobodny dostęp, ponieważ w tym wypadku nie obowiązują już prawa autorskie.
- Domena publiczna to zbiór wiedzy i twórczości stanowiący wspólny dorobek kulturowy i intelektualny ludzkości.
- W polskim prawodawstwie autorskie prawa osobiste chronią utwór na czas nieograniczony i nie podlegają zrzeczeniu się lub zbyciu.
- W Polsce obecność utworu w domenie publicznej oznacza jedynie brak jakichkolwiek praw majątkowych.

UWAGA

- *Nieprawidłowo terminu domena publiczna używa się w odniesieniu do oprogramowania typu copyleft (jak GNU GPL) oraz freeware / shareware. Ich licencja bowiem jest jak najbardziej związana z prawami autorskimi, tyle że można je używać bez większych ograniczeń.*
- *Oprogramowanie public domain jest publikowane np. na licencji X11 (potocznie zwanej licencją MIT) czy BSD.*

- LICENCJE SPECJALNE I OGRANICZENIA

LICENCJE GRUPOWE I JEDNOSTANOWISKOWE

Licencja grupowa i sieciowa

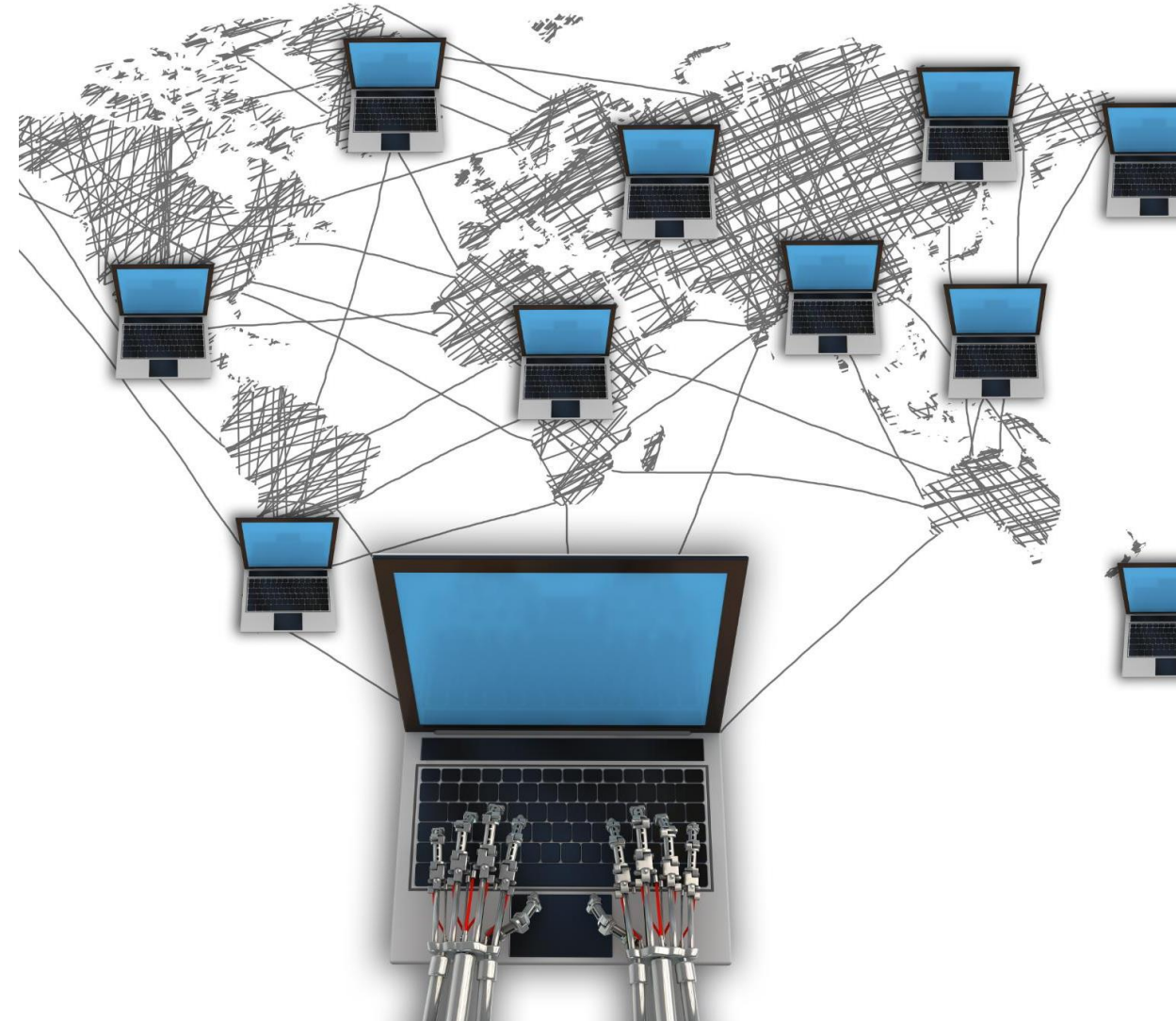
Pozwala na użytkowanie oprogramowania na wielu stanowiskach w sieci, np. w szkolnej pracowni.

Licencja jednostanowiskowa

Umożliwia instalację na jednym komputerze, bez udostępniania w sieci, z możliwością tworzenia kopii zapasowych.

Licencja na obszar

Pozwala na tworzenie określonej liczby kopii oprogramowania dla firm korzystających z lokalnych sieci LAN.

LICENCJA GRUPOWA (ANG. SITE LICENCE)

- określa, że zakupiony program może być użytkowany w sieci lub innym zestawie komputerów (np. szkolna pracownia) w określonej ilości, tzn. może być instalowany tylko na określonej maksymalnej liczbie stanowisk.

Podobną zasadą określone są programy sprzedawane z licencją sieciową (Network licence).

LICENCJA JEDNOSTANOWISKOWA (ANG. ONESITE LICENCE)

- to licencja uprawniająca użytkownika do zainstalowania nabytego oprogramowania tylko na jednym stanowisku komputerowym.

Użytkownikowi nie wolno udostępniać takiego oprogramowania w sieci ani używać na więcej niż jednym komputerze w tym samym czasie.

Zezwala natomiast na sporządzanie kopii zapasowej oprogramowania.

LICENCJA NA OBSZAR

- to określenie umowy między producentem oprogramowania a nabywcą, uprawniająca go do sporządzenia określonej liczby kopii zakupionego oprogramowania na swój własny użytek.

Takie rozwiązanie jest czasem stosowane przez firmy korzystające z sieci lokalnych LAN, umożliwia to wykorzystanie oprogramowania na wielu stanowiskach komputerowych ponosząc przy tym mniejsze koszty.

FORMY OGRANICZEŃ I NIETYPOWE LICENCJE

Popularne formy ograniczeń

Demo i Trialware oferują ograniczony czas lub funkcje, aby zachęcić do zakupu pełnej wersji.

Reklamy i interakcje użytkownika

Adware wyświetla reklamy, Cardware wymaga wysłania kartki, a Nagware przypomina o płatności.

Ograniczone funkcje i czas

Liteware, Crippleware oraz Expireware ograniczają funkcje lub wygasają po czasie.

Nietypowe licencje

Licencje jak Beerware czy Citeware opierają się na gestach wdzięczności wobec twórcy oprogramowania.

FORMY OGRANICZEŃ PROGRAMÓW:

- Demo
- Trialware
- Adware
- Cardware
- Nagware lub annoyware
- Liteware
- Crippleware
- Expireware ... Beerware
- Citeware

DEMO

zubożona przez autorów wersja programu, która jest udostępniana za darmo (np. poprzez internet).

Taki zabieg marketingowy ma na celu wzbudzić zainteresowanie danym produktem – najczęściej grą komputerową. Istnieją trzy rodzaje oprogramowania demo: prezentacja pozwalająca jedynie oglądać przygotowane przez autorów możliwości programu lub komputera, wersja interaktywna pozbawiona pewnych funkcji w stosunku do pełnej wersji oprogramowania.

TRIALWARE (Z ANG. PRÓBA)

rodzaj licencji na programy komputerowe polegający na tym, że można go używać przez z góry ustalony czas (od 7 do 90 dni upływie ustalonego czasu, jedyną rzeczą, na którą pozwoli program).

Programy na tej licencji są w pełni funkcjonalne. Po to rejestracja albo usunięcie z dysku twardego.

Zazwyczaj wersje próbne rozprowadzane są na tej licencji.

ADWARE

jest oprogramowaniem rozpowszechnianym za darmo, ale zawierającym funkcję wyświetlającą reklamy.

CARDWARE

są to bezpłatne programy, lecz użytkownik chcąc legalnie korzystać z programu, musi przysłać autorowi kartkę pocztową.

NAGWARE LUB ANNOYWARE

oprogramowanie kategorii shareware,

- Przerywa regularnie działanie (zazwyczaj przy najczęściej używanych funkcjach programu), aby wyświetlić żądanie uiszczenia zapłaty, które usunie ten komunikat.
- Komunikat wymaga zwykle potwierdzenia ze strony użytkownika, zanim powróci do normalnego działania.

LITEWARE

- (ang. lite – lżejszy, okrojony) – nazwa rodzaju programów komputerowych, które są rozprowadzane bezpłatnie, lecz posiadają znacznie mniejsze, ograniczone przez producenta, możliwości niż pełna, komercyjna wersja.
- Po okresie 30 dni pojawiają się reklamy, przypomnienia (o konieczności zarejestrowania się) najczęściej w formie banerów.

CRIPPLEWARE

- oprogramowanie, z którego usunięto część funkcji, zwykle jednak działające bez ograniczeń czasowych, w którym uciążliwość spowodowana brakiem ma skłonić użytkownika do zakupu pełnej wersji.

EXPIREWARE

(ang. to expire – wygasać) – oprogramowanie z wbudowanym momentem wygaśnięcia funkcjonowania:

- Jest to predefiniowana data, liczba dni użytkowania lub liczba uruchomień programu.

ABANDONWARE

oprogramowanie, którego twórca już nie sprzedaje i nie zapewnia dla niego obsługi.

- To również oprogramowanie, którego twórca świadomie zaprzestał rozwoju i wsparcia produktu lub wręcz porzucił prawa autorskie.
- W prawie wielu krajów (również w Polsce) brak takiej kategorii oprogramowania.
- Żaden program komputerowy nie jest tak stary, żeby wygasły jego prawa majątkowe (75 lat).
- Część firm już nie istnieje, a innym nie zależy na ochronie praw do tych konkretnych programów.
- Wiele z tych programów (zwłaszcza gier) ma wartość dla producenta przy adaptacji na nowe platformy, jak na przykład GameCube, Game Boy Advance czy też PlayStation 2, czy telefony komórkowe.

REGISTERWARE

oprogramowanie, które do poprawnego działania wymaga rejestracji przez Internet lub telefon.

- W skład tego wchodzi podanie informacji o osobie lub instytucji korzystającej z oprogramowania.

SHOVELWARE

(ang. to shovel – nazgarniać, nazbierać) to określenie oprogramowania dodawanego w celu dopełnienia danego nośnika dystrybucji.

- Stosowane jest wtedy gdy dystrybutor ma do dyspozycji pełny dysk CD lub DVD, a jego program zabiera mało miejsca. Zapęłnia go wtedy innymi programami (najczęściej shareware lub freeware).
- Termin ten był popularny we wczesnych latach 90-tych gdy programy zajmowały niewiele miejsca, a do dyspozycji były dyski CD 650-700MB, co było ekwiwalentem 400-500 dyskietek.
- Stosowany obecnie np. dla dystrybucji klipów wideo w różnych formatach na jednym dysku.

FOISTWARE

(ang. to foist – narzucać) to rodzaj licencji w której skład oprogramowania zostaje narzucony.

- Najczęściej jest to sprzedaż wiązana typu nowy komputer z pakietem programów, dołożowy program antywirusowy, przeglądarka internetowa z dodatkowym paskiem zadań.
- Licencja ta umożliwia promocję nowych produktów jak również pozbycie się starych zasobów z magazynu.

CAREWARE

odmiana oprogramowania kategorii shareware, za którego nieograniczone działanie wymagane jest uiszczenie opłaty na rzecz wskazanej instytucji dobroczynnej;

- synonim charityware.
- Przykładem takiego programu są programy PITy, ukazujące się co rok i przeznaczone do komputerowego wypełniania formularzy PIT.

DONATIONWARE

- Oprogramowanie może być dowolnie modyfikowane, kopiowane i dystrybuowane pod warunkiem, że licencjobiorca zapłaci autorowi symboliczną kwotę.
- Wielkość opłaty zależy od licencjobiorcy.

GREENWARE

(ang. green – zielony, ekologiczny) to licencja oprogramowania umożliwiająca bezpłatne wykorzystywanie programu. Autor jednak odnosi się z prośbą, by w zamian zatroszczyć się o środowisko naturalne.

Zaleca między innymi:

- korzystanie z papieru do drukarek, który będzie się dać ponownie przetworzyć,
- korzystanie z publicznego transportu,
- zaprzestanie palenia papierosów,
- ponowne wykorzystywanie plastikowych toreb,
- nie kupować produktów nieprzyjaznych dla środowiska,
- korzystać z rowerów w dojazdach do pracy/szkoły.

GUILTWARE

(ang. guilt = wina) – odmiana oprogramowania typu freeware,

- Zawiera pojawiającą się regularnie wiadomość, jak długo i ciężko autor pracował nad nim, i że użytkownik powinien przestać na konto autora jakąś sumę pieniędzy;
- komunikat ma wzbudzać u użytkownika poczucie winy.

POSTCARDWARE (LUB CARDWARE)

używany przez autorów, którzy udostępniają swoje programy za darmo.

- W zamian za to oczekują, że użytkownik przyśle im kartkę pocztową (najczęściej z miejscowości, w której mieszka). Wymóg ten bywa mniej lub bardziej kategoryczny w zależności od konkretnej licencji.
- Pierwszym programem rozpowszechnianym jako postcardware był JPEGView Aarona Gilesa. Innym znanym przykładem jest gra Ancient Domains of Mystery, której autor kolekcjonuje kartki pocztowe z całego świata.

EMAILWARE

używany przez autorów, którzy udostępniają swoje programy za darmo.

W zamian za to oczekują, że użytkownik przyśle im e-maila.

BEERWARE

- pozwala użytkownikowi końcowemu na dowolne korzystanie z oprogramowania, pod warunkiem, że w wypadku spotkania autora użytkownik postawi mu piwo.
- Licencja została wymyślona przez Johna Bristora 25 kwietnia 1987 roku. Od tego czasu powstało wiele programów dystrybuowanych na jej podstawie, zmieniano też jej znaczenie (np. na tak, by użytkownik był zobligowany jedynie do wypicia piwa "za zdrowie" autora).

CITEWARE

- zezwala on na użycie danego programu przez końcowego użytkownika dopóki jest on słuchaczem lub uczniem tej samej szkoły co autor programu.
- Ten rodzaj dystrybucji jest często stosowany na uniwersytetach.

PRAKTYCZNE ASPEKTY LICENCJONOWANIA

LICENCJĘ NALEŻY CZYTAĆ ... DOKŁADNIE

Fragment EULA (Windows 11):

„W zależności od sposobu uzyskania oprogramowania Windows, niniejszy dokument to umowa licencyjna między (i) Licencjobiorcą a producentem urządzenia lub osobą bądź firmą instalującą oprogramowanie, rozpowszechniającymi oprogramowanie razem z urządzeniem; lub w przypadku zakupu oprogramowania od jego sprzedawcy, między (ii) Licencjobiorcą a Microsoft Corporation (...). Jeśli Licencjobiorca akceptuje niniejszą umowę lub korzysta z oprogramowania, wyraża wówczas zgodę na przestrzeganie zawartych w niej postanowień (...). Jeśli Licencjobiorca nie akceptuje niniejszej umowy, nie może korzystać z oprogramowania ani jego funkcji.”

Źródło: [Postanowienia licencyjne Windows 11 \(OEM\) \[microsoft.com\]](#)

INSTALOWANIE DLA KLIENTA NAJNOWSZEGO SYSTEM WINDOWS 11

- Czy w sklepie komputerowym można legalnie zainstalować dla klienta najnowszy system Windows 11 pobrany z oficjalnej strony Microsoft? Uzasadnij swoją odpowiedź, powołując się na: warunki licencji Microsoft (EULA), zasady dotyczące instalacji systemu w środowisku komercyjnym, różnicę między pobraniem obrazu ISO a posiadaniem ważnej licencji.

INSTALOWANIE DLA KLIENTA NAJNOWSZEGO SYSTEM WINDOWS 11

- fragment EULA, który podałem wcześniej, jest **adekwatny do pytania o instalację w sklepie komputerowym**, ponieważ:
- Wyraźnie wskazuje, że instalacja może być wykonana przez producenta urządzenia lub firmę instalującą oprogramowanie (czyli np. sklep komputerowy), ale umowa licencyjna obowiązuje klienta (Licencjobiorcę).
- Podkreśla, że **korzystanie z oprogramowania wymaga akceptacji warunków licencji** – w tym posiadania legalnej licencji (klucza produktu lub cyfrowej licencji).
- Samo pobranie ISO z oficjalnej strony Microsoft jest legalne, ale **nie daje prawa do darmowego używania systemu** – aktywacja jest obowiązkowa.

INSTALOWANIE DLA KLIENTA NAJNOWSZEGO SYSTEM WINDOWS 11

- W sklepie komputerowym można zainstalować system Windows 11 pobrany z oficjalnej strony Microsoft, **pod warunkiem**, że klient posiada ważną licencję na ten system (np. klucz produktu lub cyfrową licencję przypisaną do konta Microsoft).
- Samo pobranie obrazu ISO z witryny Microsoft jest legalne i darmowe, ale **nie oznacza to, że system jest bezpłatny** – jego aktywacja wymaga licencji. Instalacja bez aktywacji jest możliwa w trybie ograniczonym (np. brak personalizacji), ale w środowisku komercyjnym należy przestrzegać warunków EULA, które wymagają legalnej licencji dla każdego urządzenia.
- Źródło: [Postanowienia licencyjne Microsoft](#)

LICENCJE MICROSOFT I OGRANICZENIA EDUKACYJNE

Microsoft Defender Antivirus

- Microsoft Defender Antivirus jest wbudowany w systemy Windows 10 i Windows 11.
- Zapewnia ochronę przed wirusami, złośliwym oprogramowaniem, ransomware i innymi zagrożeniami.
- Jest darmowy i automatycznie aktywowany w systemie Windows, jeśli nie zainstalowano innego programu antywirusowego.
- Może być używany w domu, firmach i **instytucjach edukacyjnych**.
- Aktualizacje definicji wirusów i funkcji bezpieczeństwa są dostarczane przez Windows Update.
- Dodatkowe funkcje zarządzania i ochrony (np. kontrola aplikacji, ochrona sieci) dostępne są w ramach Microsoft 365 Business/Education.

Więcej informacji:

<https://support.microsoft.com/pl-pl/windows/microsoft-defender-antivirus-windows-security-2f8b4f8b-6a6d-4f5f-9f6d-9f7b5f1b6f5e>

UŻYWANIE ZA DARMO OPROGRAMOWANIA ANTYWIRUSOWEGO

- Czy można używać darmowego antywirusa w firmie?
- Podziel sektory firm w kontekście licencji darmowych antywirusów zgodnie z postanowieniami licencji.

UŻYWANIE ZA DARMO OPROGRAMOWANIA ANTYWIRUSOWEGO

- **Nie zawsze** – większość darmowych programów antywirusowych jest przeznaczona **wyłącznie do użytku domowego**. Instalacja w firmie bez sprawdzenia licencji może narazić przedsiębiorstwo na złamanie prawa i konsekwencje finansowe.
- Kluczowe jest zapoznanie się z **EULA (End User License Agreement)** – tam znajduje się informacja, czy darmowa wersja dopuszcza **użytek komercyjny**. [\[download.net.pl\]](http://download.net.pl)

UŻYWANIE ZA DARMO OPROGRAMOWANIA ANTYWIRUSOWEGO

- Podział sektorów firm w kontekście licencji darmowych antywirusów
- Firmy mikro i małe (do kilku komputerów)
 - Niektóre darmowe antywirusy dopuszczają użytek komercyjny w małych firmach (np. Comodo Antivirus, Immundet Free, NANO Antivirus).
 - Warunek: musi to być zapisane w licencji producenta. [\[download.net.pl\]](http://download.net.pl)
- Średnie i duże przedsiębiorstwa
 - Darmowe wersje zazwyczaj zabraniają instalacji w środowisku biznesowym.
 - Wymagane są płacone wersje biznesowe z funkcjami zarządzania centralnego, raportami i zgodnością z RODO. [\[prosteit.pl\]](http://prosteit.pl)
- Instytucje publiczne i edukacyjne
 - W większości przypadków darmowe licencje nie obejmują szkół, urzędów, organizacji non-profit – wymagane są specjalne licencje edukacyjne lub biznesowe. [\[tech360.pl\]](http://tech360.pl)

UŻYWANIE ZA DARMO OPROGRAMOWANIA ANTYWIRUSOWEGO

Przykłady darmowych antywirusów legalnych w firmie

- Comodo Antivirus/Internet Security – darmowy dla użytku prywatnego i komercyjnego.
- Immundet Free – dopuszcza użytek w firmie.
- NANO Antivirus – całkowicie darmowy, bez ograniczeń w EULA. [\[download.net.pl\]](http://download.net.pl)

Dlaczego warto rozważyć płatne rozwiązania?

- Darmowe wersje mają ograniczone funkcje (brak konsoli zarządzania, brak raportów, brak ochrony przed ransomware).
- Płatne wersje zapewniają zgodność z RODO, wsparcie techniczne i centralne zarządzanie. [\[vida.pl\]](http://vida.pl)

ZADANIA I ŹRÓDŁA INFORMACJI

Zadania praktyczne

Zadania związane z normami prawnymi służą jako ćwiczenia edukacyjne i pomagają utrwalić wiedzę.

Źródła internetowe

Strony takie jak prawoautorskie.gov.pl, Wikipedia i Creative Commons oferują wartościowe informacje na temat prawa autorskiego i licencji.

Literatura fachowa

Książki specjalistyczne, np. autorstwa Rafała Gołata, umożliwiają pogłębienie wiedzy o licencjach i prawie autorskim.

Pytania sprawdzające

Pytania końcowe pomagają podsumować materiał i sprawdzić stopień zrozumienia tematu przez uczących się.

ZADANIE

- 2.2_cw1_normy_prawne

PRAWO AUTORSKIE W ERZE CYFROWEJ

Brak prawa do kopiowania, rozpowszechniania, nagrywania

Przykłady treści niechronionych: akty prawne, dane statystyczne, proste informacje

Czy obraz wygenerowany przez AI jest chroniony?

Prawo autorskie chroni twórczość w social media

- 2.2_cw2_normy_prawne

Educational gateway

PORÓWNANIE: MICROSOFT 365 VS LIBREOFFICE VS GOOGLE WORKSPACE (DLA MAŁEJ FIRMY)

Cecha	Microsoft 365	Libre Office	Google Workspace
Koszt	Od ok 25 zł/mies. uzymot	Darmowskie	Od ok 24 zł/mies./
Funkcje	Word, Excel, Impress (offline)	Docs, Sheets, Most, Drive	Docs, Sheets, Slides, Drive
Licencja	Subskrypcja (SaaS)	Subskrypcja (SaaS)	Bardzo wiedzcie
Chmura	Nie komeznie	Bardzo wiedzcie	Bardzo wiedzcie

Najbetsza opta dla malej firmy
- ikz aawiede, pdiha celu, wspowtaze
I bozpicanajstwa -> LibreOffice (bio)
- Legamte licencze tatio

ZESTAW LEGALNYCH NARZEDZI DLA GRAFIKA FREELANCERA

Open Source:

- GIMP**
6dycia d'agafiki rastrowej
- Inkscape**
Grafika wektorowa
- Krita**
rysunk ciybowy

Komercyjne

- Adobe Photoshop/Illustrator**
(adobe.com)
- Affinity Designer/Photo**
(affinity.serif.com)
- CorelDRAW Graphics Suite**
(coreldraw.com)

TABELA RODZAJOW LICENCJI Z PRZYKLADAMI

Redzajilicencji	Opis	Przykladmi
OEM	Powigzono, az syrafitem,	Powiaza zedpawno tordozam Windows 11 OEM
Retail	Kupujesz	Kupuje, prerie Microsoft Office 2021
Subscription	Optda vi pozapp vio wczolozat	Optata sylotzuna zybecpiu Adobe Creative Cloud
Open Source	Darmowa	Dermowa, kco.aseway, LibreOffice

RYZYKO PIRACKIEGO OPROGRAMOWANIA (NOTATKA DLA PRACODAWCY)

- Karv finansowe**
do Mlktdzieialu ryssiac ztozch w Polsce.
- Utrata reputacji**
Kontrola BSA lub UCHKK 44444 moze ujawnit nauzszenia
- Zagrozenia bezpieczenszwa**
pirackie werzle cestno cwyietara malware, co moze przedewic do wyaceuu danych

Legaine licencje to inwestycja w bezpieczencjowaniu.

PYTANIA SPRAWDZAJĄCE

1. Co oznacza skrót EULA i dlaczego jest ważny przy instalacji systemu operacyjnego?
2. Czy pobranie obrazu ISO systemu Windows 11 z oficjalnej strony Microsoft daje prawo do darmowego korzystania z systemu? Uzasadnij.
3. Jakie warunki musi spełnić sklep komputerowy, aby legalnie zainstalować Windows 11 na komputerze klienta?
4. Podaj różnicę między licencją OEM a Retail w kontekście instalacji systemu Windows.
5. Dlaczego należy dokładnie czytać postanowienia licencyjne przed instalacją oprogramowania?
6. Czy Microsoft Defender Antivirus może być używany w szkołach? Uzasadnij swoją odpowiedź.
7. Jakie są cztery podstawowe wolności według Free Software Foundation (FSF)?
8. Jakie dodatkowe funkcje bezpieczeństwa oferuje Microsoft 365 Business/Education w porównaniu z wbudowanym Microsoft Defender Antivirus?
9. Dlaczego w środowisku komercyjnym nie wolno instalować oprogramowania bez sprawdzenia licencji?
10. Podaj przykład oprogramowania, które jest darmowe tylko do użytku domowego, i wyjaśnij, dlaczego nie można go używać w firmie.

ODPOWIEDZI DO PYTAŃ:

1. EULA to End User License Agreement – umowa licencyjna użytkownika końcowego. Określa warunki legalnego korzystania z oprogramowania.
2. Nie. Pobranie ISO jest legalne, ale nie oznacza darmowej licencji – wymagany jest klucz produktu lub cyfrowa licencja.
3. Sklep może zainstalować system tylko wtedy, gdy klient posiada ważną licencję Windows 11 i instalacja jest zgodna z EULA.
4. OEM jest przypisana do konkretnego urządzenia i nie można jej przenieść. Retail jest przenośna i może być użyta na innym urządzeniu po dezaktywacji.
5. Aby uniknąć naruszenia prawa i znać ograniczenia dotyczące instalacji, użytkowania i przenoszenia licencji.
6. Tak. Microsoft Defender Antivirus jest wbudowany w Windows 10/11 i może być legalnie używany w instytucjach edukacyjnych.
7. Uruchamianie programu w dowolnym celu; analizowanie i modyfikowanie; rozpowszechnianie kopii; ulepszanie i publikowanie ulepszeń.
8. Centralne zarządzanie, kontrola aplikacji, ochrona sieci, raporty bezpieczeństwa, zaawansowana ochrona przed ransomware.
9. Może to prowadzić do naruszenia prawa autorskiego, kar finansowych i utraty wiarygodności firmy.
10. Avast Free Antivirus – darmowy wyłącznie do użytku domowego. W firmach i instytucjach komercyjnych wymagana jest wersja płatna (Avast Business), ponieważ EULA zabrania używania darmowej wersji w środowisku biznesowym.

ŹRÓDŁA

Strony WWW:

<http://www.prawoautorskie.gov.pl>

Katarzyna Poloczek (2010) Dozwolony użytek chronionych utworów,

Dozwolony-uzytek-chronionych-utworow.html , [14.05.2011]

Adam Wilemajtys (2009) Publiczny dozwolony użytek w prawie autorskim, <http://www.eprawnicy.pl/opinie-ekspertow/publiczny-dozwolony-uzytek-w-prawie-autorskim/menu-id-192.html> ,

Tomasz Kozłowski, (2007), Licencje WolnegoOprogramowania, http://pl.wikipedia.org/wiki/Licencja_Wolnego_Oprogramowania ,

S.Czachrowski, (2008) Plagiat, <http://pl.wikipedia.org/wiki/Plagiat> ,

mgr. Dżyszla, (2008) Czym jest plagiat, <http://forum.dzyszla.aplus.pl/topic480.html> Tomek Ganicz, (2006), Licencje Creative Commons, <http://creativecommons.pl>,

Alek Tarkowski, (2001), Poznaj licencje Creative Commons , <http://creativecommons.pl/poznaj-licencje-creative-commons/> ,

Książki:

Golań Rafał, Prawo autorskie i prawa pokrewne, Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2006, IV wydanie zaaktualizowane